ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ НОМИДАН ХАЛ ҚИЛУВ ҚАРОРИ

Фориш тумани

2024 йил 1 июль

Фориш туман иктисодий судининг судьяси Х.Мамарасулов раислигида, судья ёрдамчиси Ж.Тилабовнинг котиблигида, Ўзбекистон Савдо-саноат палатаси Жиззах вилояти худудий бошқармаси даъвогар "BMB-EXIM" масъулияти чекланган жамияти манфаатида жавобгар "Turatov O'ktam dalasi" фермер хўжалигидан 109 794 489 сўм қарздорликни ундириш тўғрисидаги даъво аризаси бўйича ишни, тарафлар иштирокисиз, Фориш туман иктисодий суди биносида ўтказилган очик суд мажлисида кўриб чикиб, суд куйидагиларни

АНИКЛАДИ:

"BMB-EXIM" масъулияти чекланган жамияти (кейинги матнларда "даъвогар" деб юритилади) ва "Turatov O'ktam dalasi" фермер хўжалиги (кейинги матнларда "жавобгар" деб юритилади) ўртасида 2023 йил 27 февралда ШР-61-сонли қишлоқ хўжалик муҳсулотлари харид қилиш бўйича контрактация шартномаси тузилган.

Ушбу шартномага асосан даъвогар томонидан озик-овкат хавфсизлигини таъминлаш максадида махсулотларни етказиб бериш, жавобгар эса етказиб берилган махсулотларнинг ҳақини тўлаш мажбурияти олган.

Даъвогар томонидан жами 231 443 072 сўм микдордаги махсулотлар жавобгарга етказиб берилган бўлсада, жавобгар томонидан қарздорлик қисман тўланган ҳолда 109 794 489 сўм қарздорлик тўланмаган.

Шу сабабли Ўзбекистон Савдо-саноат палатаси Жиззах вилояти худудий бошқармаси (кейинги матнларда "палата" деб юритилади) даъвогар манфаатида судга даъво аризаси билан мурожаат қилиб, жавобгардан 109 794 489 сўм қарздорликни ундиришни сўраган.

Палата ишни вакили иштирокисиз кўришни сўраган.

Ўзбекистон Республикаси Иктисодий процессуал кодекси (кейинги матнларда "ИПК" деб юритилади) 128, 170-моддаларига асосан суд ишни палата иштирокисиз кўришни лозим деб топди.

Дастлабки суд мажлисида иштирок этган даъвогар вакили О.Қўлдошев даъво талабини қўллаб-қувватлаб, жавобгар томонидан қарздорлик тўланмаганлигини билдирган.

Дастлабки суд мажлисида иштирок этган жавобгар рахбари У.Туратов даъвога нисбатан эътирози йўклигини, қарздорликни тез кунларда тўлаб беришини билдирган.

Суд, иш хужжатларини ўрганиб, куйидаги асосларга кўра даъво талабини кисман қаноатлантиришни ва суд харажатларини жавобгар зиммасига юклашни лозим деб топди.

Иш хужжатларидан аниқланишича, даъвогар ва жавобгар ўртасида 2023 йил 27 февралда ШР-61-сонли қишлоқ хўжалик муҳсулотлари харид қилиш бўйича контрактация шартномаси тузилган.

Шартномада жавобгар даъвогардан уруғлик (кўчат), йиғим-терим учун

идиш ва ўраб-жойлаш материаллари ҳамда мазкур шартномани бажариш учун зарур бўлган амалдаги давлат станлартлари ва бошқа меъёрий ҳажжатлар билан таъминлашни талаб қилиш, даъвогар эса жавобгардан маҳсулотларни ўз вақтида топширишни талаб қилиш ҳуқуқига эгалиги қайд этилган.

Ушбу шартномага асосан даъвогар томонидан 2023 йил 1 майда 318-сонли хисоб-фактурага асосан 33 935 989 сўм микдорида помидор кўчати, 317-сонли хисоб-фактурага асосан 66 325 448 сўм микдорда булғор қалампири кўчати, 88-сонли хисоб-фактурага асосан 14 800 000 сўм микдорда картошка уруғлиги, 375-сонли хисоб-фактурага асосан 20 000 085 сўм микдорда пиёз уруғи, 251-сонли хисоб-фактурага асосан 44 350 000 сўм микдорда минерал ўғит, 221-сонли хисоб-фактурага асосан 16 200 000 сўм микдорда аммофос, 376-сонли хисоб-фактурага асосан 8 750 000 сўм дизел ёкилиғиси, 419-сонли хисоб-фактурага асосан 55 7750 сўм микдорда минерал ўғит, 377-сонли хисоб-фактурага асосан 15 423 800 сўм микдорда минерал ўғит, 2023 йил 15 июндаги 374-сонли хисоб-фактурага асосан 11 100 000 сўм микдорда аммофос ва карбамид махсулотлари жавобгарга етказиб берилган.

Жавобгар томонидан шартнома шартлари тўлиқ бажарилмаганлиги натижасида 109 794 489 сўм қарздорлик юзага келишига сабабчи бўлган.

Ўзбекистон Республикаси Конституцияси 55-моддасининг иккинчи кисмига биноан, ҳар кимга ўз ҳуқуқ ва эркинликларини суд орқали ҳимоя қилиш, давлат органларининг ҳамда бошқа ташкилотларнинг, улар мансабдор шахсларининг қонунга хилоф қарорлари, ҳаракатлари ва ҳаракатсизлиги устидан судга шикоят қилиш ҳуқуқи кафолатланади.

Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодекси(кейинги матнларда "ФК" деб юритилади)нинг 437-моддасида, махсулот етказиб бериш шартномасига мувофик тадбиркорлик фаолияти билан шуғулланаёттан махсулот етказиб берувчи — сотувчи шартлашилган муддатда ёки муддатларда ўзи ишлаб чиқарадиган ёхуд сотиб оладиган товарларни сотиб олувчига тадбиркорлик фаолиятида фойдаланиш учун ёки шахсий, оилавий мақсадларда, рўзғорда ва шунга ўхшаш бошқа мақсадларда фойдаланиш билан боғлик бўлмаган бошқа мақсадларда фойдаланиш учун топшириш, сотиб олувчи эса товарларни қабул қилиш ва уларнинг ҳақини тўлаш мажбуриятини олади.

Даъвогар судга ариза билан мурожаат қилиб, жавобгар томонидан даъво аризаси судга тақдим қилингандан кейин 40 000 000 сўм асосий қарздорлик тўлаб берилганлиги маълум қилган.

Суд, жавобгар даъво аризаси судга такдим килингандан кейин асосий карзини кисман тулаганлиги сабабли, даъвони кисман, яъни 69 794 489 сумга каноатлантиришни, даъвонинг колган кисмини каноатлантиришни рад этишни лозим деб топди.

ИПК 118-моддасининг биринчи қисмида суд харажатлари ишда иштирок этувчи шахсларнинг қаноатлантирилган даъво талаблари миқдорига мутаносиб равишда уларнинг зиммасига юклатилиши назарда тутилган.

Юқоридагиларга кўра, суд даъво талабини қисман қаноатлантиришни, даъвогар фойдасига жавобгардан 69 794 489 сўм қарздорлик ва олдиндан тўланган ҳамда 34 000 сўм почта харажатини ундиришни, даъвонинг қолган қисмини қаноатлантиришни рад этишни, жавобгардан Республика бюджетига 2 195 890 сўм давлат божи ундиришни лозим топади.

Бинобарин, Ўз.Р. ФКнинг 236, 333-моддалари, Ўз.Р. ИПКнинг 118, 176-179-моддаларини қўллаб, суд

КАРОР КИЛДИ:

Даъво қисман қаноатлантирилсин.

Даъвогар "BMB-EXIM" масъулияти чекланган жамияти фойдасига жавобгар "Turatov O'ktam dalasi" фермер хўжалигидан 69 794 489 сўм қарздорлик ва 34 000 сўм почта харажати ундирилсин.

Даъвонинг қолган қисмини қаноатлантириш рад этилсин.

Жавобгар "Turatov O'ktam dalasi" фермер хўжалигидан Республика бюджетига 2 195 890 сўм давлат божи ундирилсин.

Мазкур ҳал қилув қарори устидан у қабул қилинган кундан бошлаб бир ой муддат ичида Жиззах вилоят судининг иқтисодий ишлар бўйича судлов ҳайъатига апелляция тартибида шикоят (протест) қилиниши мумкин.

Судья

Х.Мамарасулов

